

Norges
nasjonalparker

Årsrapport 2018

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia

Forord

Femundsmarka nasjonalpark ble opprettet i 1971, Gutulia nasjonalpark ble opprettet i 1968. Fylkesmennene i Sør-Trøndelag og Hedmark har vært forvaltningsmyndighet for verneområdene fra vernet ble etablert.

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia ble oppnevnt av Miljøverndepartementet den 15. februar 2013.

I løpet av første halvdel av 2014 ble det tilsatt nasjonalparkforvalter for Femundsmarka og Gutulia. En 100 % stilling som nasjonalparkforvalter ble lokalisert til Røros med kontorsted på Doktortjønna. I tillegg ble det opprettet en nasjonalparkforvalterstilling på Drevsjø, ved Skrivargarden som skulle ha oppgaver knyttet til Fulufjellet nasjonalpark i Trysil, og Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker.

Årsrapporten gir en samlet framstilling av nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalter sitt arbeid, og gjennomførte tiltak og møter.

Nasjonalparkstyret på befaring til Ljøsnavollen.

1. Verneområdene – status

Femundsmarka nasjonalpark ble opprettet i 1971 og utvidet i 2003, i tillegg ble Langtjønna og Femundslia landskapsvernområder opprettet i 2003.

Formålet med vernet av Femundsmarka nasjonalpark er å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark.

Formålet med vernet av Langtjønna landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap med kulturlandskapselementer blant annet knyttet til fløtningsanlegget mellom Femund og Feragen.

Formålet med vernet av Femundslia landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget naturlandskap i tilknytning til Femundsmarka nasjonalpark.

Forvaltningsplanen for Femundsmarka nasjonalpark og landskapsvernområdene Langtjønna og Femundslia ble godkjent av Miljødirektoratet i mai 2014.

Gutulia nasjonalpark ble opprettet i 1968 og utvidet i 2004. Vernet areal er på 23 km² og er dermed Norges minste nasjonalpark.

Formålet med vernet av Gutulia nasjonalpark er; – å bevare et i det vesentlige urørt skog-, myr- og fjellområde, – å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv, – å verne om kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

Forvaltningsplan for Gutulia, ble faglig godkjent av Miljødirektoratet og sendt på høring i 2018.

Grøvelsjøen naturreservat ble opprettet i 1989, forvaltningen av naturreservatet ble overført til Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia fra den 1. oktober 2015. Fram til dette tidspunktet har Fylkesmannen i Hedmark vært forvaltningsmyndighet.

Formålet med vernet av Grøvelsjøen naturreservat er å bevare et naturhistorisk interessant område med viktige kvartærgeologiske formelementer, blant annet en rekke velutviklede seter i ulike nivåer.

Det finnes ikke forvaltningsplan for dette området.

Foto: Kjartan Trana

Isfiske er populært i Femundsmarka.

2. Aktører i verneområdene

Nasjonalparkstyret

Forvaltningsmyndigheten for Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker ble overført fra fylkesmennene til nasjonalparkstyret ved brev fra Miljøverndepartementet av 12. juni 2012. Nasjonalparkstyret består av en representant fra hver av de to berørte kommunene og de to fylkeskommunene med areal i verneområdene, samt to representanter fra Sametinget.

Nytt nasjonalparkstyre ble oppnevnt av Miljøverndepartementet i brev datert 9. februar 2016. Styret konstituerte seg i møte 15. mars 2016. Det ble oppnevnt nye representanter fra Sametinget etter Sametingsvalget i 2017.

Medlemmer av nasjonalparkstyret har i 2018 vært følgende:

Rolle	Ordinært medlem	Varamedlem	Representerer
leder	Lars Erik Hyllvang	Tor Erik Skramstad	Engerdal kommune
nestleder	Hans Vintervold	Mona Waldahl Slettum	Røros kommune
styremedlem	Heidi Lundstedt	Dag Martin Bakken	Hedmark fylkeskommune
styremedlem	Liv Darell	Bjørn Salvesen	Sør – Trøndelag fylkeskommune
styremedlem	Eva Nordfjell	Marie Kristine Lorentzen	Sametinget
styremedlem	Inge Even Danielsen	Jarle Jonassen	Sametinget

Faglig rådgivende utvalg

Nasjonalparkstyret vedtok på sitt møte den 16.03.2015 å oppnevne et faglig rådgivende utvalg bestående av følgende organisasjoner:

- Engerdal Fjellstyre
- Svahken Sijte
- Fæmund Sijte
- Statskog
- DNT, Oslo og Omegn
- Styret i A/S Fæmund II
- INAF- Stiftelsen Informasjonssenter for Femundsmarka nasjonalpark
- Destinasjon Femund Engerdal
- Representant for veiløse bosetninger
- Elgå Vel
- Naturvernforbundet i Rørosregionen
- Røros Jeger- og Fiskerforening
- Røros museums- og historielag

Det ble ikke gjennomført møte med faglig rådgivende utvalg i 2018, men medlemmene ble invitert til å delta ved de ulike arrangementene som ble gjennomført i anledning Gutulia 50 år. Ved workshopen med tema besøksstrategi for Femundsmarka, som ble arrangert sammen med faglig rådgivende utvalg på slutten av 2017, ble det gitt føringer om at arbeidet med kartlegging og kunnskapsinnhenting burde prioriteres, samt ulike former for involvering og medvirkning med berørte interessegrupper. Dette har derfor blitt prioritert i 2018, i tillegg til arbeid med jubileum Gutulia 50 år og forvaltningsplan og besøksstrategi for Gutulia.

Administrativt kontaktutvalg

Det er etablert et administrativt kontaktutvalg for å få til den gjensidige kontaktutvekslingen mellom ulike forvaltningsorgan i området. Følgende organisasjoner er invitert med i administrativt kontaktutvalg:

Engerdal kommune, Røros kommune, Hedmark fylkeskommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Verdensarvkoordinator, Reindriftsavdelingen, Statskog, Statens naturoppsyn, Nasjonalparksenteret/Rørosmuseet, Fylkesmannen i Hedmark, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Sekretær for kontaktutvalget er nasjonalparkforvalter.

Møtene med administrativt kontaktutvalg har blitt avholdt sammen med møtene i faglig rådgivende utvalg, og arbeidet med besøksstrategi har vært høyt prioritert.

Nasjonalparkforvaltere

Sekretariatet består av Kirsten Thyrum og Ragnar Ødegaard, disse skal forberede saker for styret, drive informasjon og gjennomføre tiltak, samt holde kontakt med brukerne av verneområdet.

- Kirsten Thyrum er ansatt som nasjonalparkforvalter med kontorsted på nasjonalparksenteret for Femundsmarka, på Doktortjønna, Røros. Stillingen er administrativt lagt til Fylkesmannen i Trøndelag.
- Ragnar Ødegaard er ansatt hos Fylkesmannen i Hedmark og fungerer i halve stillingen som nasjonalparkforvalter med kontorsted på Skrivargarden, Drevsjø.

Naturoppsynet

Statens naturoppsyn har to ansatte som delvis har sitt virkeområde i Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker, Tom Johansen lokalisert på Røros, og Ole Vangen lokalisert på Drevsjø. Tom Johansen er hovedkontaktperson for forvaltningen i Femundsmarka og Gutulia.

Mye av tilsynsarbeidet er gjennomført med kjøp av tjenester fra Engerdal fjellstyre.

Det er gjennomført totalt 19 ukesverk med naturoppsyn/ tiltak over året i Femundsmarka og tiliggende landskapsvernområder, og det er utført 4 ukesverk i Gutulia. Mesteparten av disse ukeverkene er gjort ved tjenestekjøp av Engerdal fjellstyre.

Det oppgis at naturoppsynet har vært i kontakt med 626 personer, og 6 er advart for mindre lovbrudd. Det er ingen anmeldelse for ulovlig motorferdsel. Det har vært særlig fokus på leiraktivitet langs de mest trafikkerte vassdragene. Det rapporteres om utfordringer knyttet til forsøpling, det er fortsatt spor etter ulovlig hogst av ved, men det kan se ut som omfanget av ulovlig vedhogst er redusert. Dette skyldes i hovedsak ekstraordinære bålrestriksjoner sommeren 2018.

Ulovlig motorferdsel er et lite problem i disse verneområdene. Lovlig virksomhet i form av oppsyn/ tilrettelegging, kjøring i forbindelse med reindriften og transport til utleiehytter gjør likevel at trafikken av snøskuter innenfor verneområdene er forholdsvis stor og større enn i en del tilgrensende områder.

Statskog har 17 åpne buer innenfor verneområdene. SNO har hatt hovedansvaret for utkjøring av ved til disse buene og til fire leirplasser, samt at naturoppsynet har bidratt med ettersyn og vedlikehold, sammen med Statskog sitt eget personell. Samlet sett kjøres det ut rundt 50 skuterlass med ved til de åpne buene og 20 skuterlass til leirplassene.

Foto: Steinar Johansen

Sør-samisk reindrift i området.

3. Arbeid i nasjonalparkstyret 2018

Møter og befaringer for nasjonalparkstyret

Dato	Møtetype	Sted
09.03.2018	Nasjonalparkstyremøte	Doktortjønna, Røros
15.06.2018	Nasjonalparkstyremøte	Johnsgård turiststasjon
05.09.2018	Befaring Langtjønna LVO	Øya seter og Ljøsnavollen
05.09.2018	Nasjonalparkstyremøte	Ljøsnavollen seter
05.12.2018	Nasjonalparkstyremøte	Vertshuset Røros

Saker til behandling i nasjonalparkstyret og delegert til nasjonalparkforvalter

Type saker	Styret	Delegert
Administrative saker / generelle saker	18	2
Vedtak om motorferdsel i utmark	4	7
Vedtak om byggesaker	1	
Tilrettelegging og friluftsliv	1	
Økonomi	6	
Uttalelser – høringer – lovarbeid	5	1
Dispensasjon for forskningsformål	1	
Besøksstrategi – naturoppsyn	1	
Dispensasjon for organisert ferdsl	1	1
Totalt	38	11

Ulvelav.

4. Aktivitet

Deltagelse ved møter, kurs og aktiviteter:

Dato	Tema	Hvor
Januar	Møte med Engerdal fjellstyre for gjennomgang av aktuelle oppgaver for 2018.	Røros
Januar	Samarbeid med Femundsmarka nasjonalparksenter/Røros museet om åpent temamøte - Fredning av åpne buer og Besøksstrategiarbeidet for Femundsmarka	Røros
Januar	Samling for nasjonalparkforvalterne i Trøndelag sammen med 2 besøkssentre – tema utarbeide boka «Nasjonalparker i Trøndelag»	Røros
Februar	Deltagelse på møte med faggruppe for Verdensarven – tema forvaltningsplanarbeidet	Røros
Mars	Møte med nasjonalparkstyret – NINA v/ Nina Eide - fagtema sårbarhetsanalyse for vegetasjon og dyreliv	Røros
Mars	Møte med Miljødirektoratet – avklaring av rammene for markering av Gutulia 50 år	Trondheim
Mars	Møte med Statskog og SNO – avklaring av samarbeidsprosjekt for 2018	Røros
April	Planleggingsmøte Gutulia 50 år sammen med Engerdal kommune og Destinasjon Femund Engerdal	Drevsjø
April	Deltagelse på tre-dagers forvaltersamling i regi av Miljødirektoratet	Trondheim
April	Deltagelse på faggruppe møte Verdensarv – tema tilrettelegging og informasjon	Røros
April	Oppstartmøte angående re-autorisasjon av Nasjonalparksenter for Femundsmarka- med deltagelse fra bla nasjonalparksentrene i Lom og Lierne	Røros
Mai	Deltagelse i referansegruppe oppnevnt av NINA for utvikling av metodikk sårbarhetsanalyse natur	Trondheim
Mai	Deltagelse i samling for Norges verdensarvsteder – fokus på randsoneforvaltning	Luster
Mai	Felles befarings og gjennomgang av arbeidet med natursti og innfallsport ved Gutulisjøen	Engerdal
Mai	Planleggingsmøte med nytt vertskap ved Gutulisetra – for sommeren 2018	Evenstad
Juni	Opplegg og befarings i Synnervika – planlegging av teltplass, bålpluss, toalett, gapahuk. Samarbeid Statskog	Synnervika
Juni	Oppstartmøte i styringsgruppa for arbeid med re-autorisasjon av nasjonalparksenter for Femundsmarka	Engerdal
Juni	Deltagelse ved samling for Norges nasjonalparkkommuner – 2 dager	Engerdal
Juni	Samling for naturarvseksjonen hos fylkesmannen og nasjonalparkforvaltere	Lierne
Juni	Markering av åpning av innfallsport for Gutulia nasjonalpark	Gutulia
Juli	Gjennomføring av fagdager med aktuelle tema som bjørnens levevis, botanisk vandring, treets livssyklus og overvåking av naturen	Gutulia
August	Gjennomføring av fagdager med tema som fugl i gammelskog, setring i gammel tid og sørsamisk reindrift.	Gutulia
August	Offisiell markering av Gutulia nasjonalpark 50 år den 25. august – med bla statsråd Ola Elvestuen og Fylkesmann Sigbjørn Johnsen til stede	Gutulia
September	Fellesbefaring med seksjon naturmangfold land	Budalen
September	Faggruppe verdensarv	Tolga
September	Oppstartsmøte med Rådhuset Vingelen – oppdrag reiselivskartlegging – besøksstrategi	Vingelen
Oktober	Styringsgruppe re-autorisasjon nasjonalparksenter – strategiplan	Røros

Oktober	Embetssamling Fylkesmannen i Trøndelag	Trondheim
Oktober	Gjennomfører fellesbefaring av tilrettelegging i Gutulia, for regionale nasjonalparkforvaltere og NP sentere.	Gutulia
Oktober	Deltagelse Miljøfagsamling – i regi av Miljødirektoratet	Trondheim
Oktober	Orienterings- og medvirkningsmøte med reiselivet i Engerdal	Elgå
Oktober	Møte med Miljødirektoratet angående felles nettportal for Norges nasjonalparker	Trondheim
November	Orienterings- og medvirkningsmøte med reiselivet i Røros	Røros
November	Forvaltningsplan for verdensarven – møte angående aktuelle prosjekter i Femundsmarka	Røros
Desember	Oppfølgende dialogmøter med reiselivet i Røros og Engerdal	Røros/ Elgå
Desember	Re-autorisasjon nasjonalparksenter – ulike organisasjonsmodeller	Røros

Foto: Kirsten Thyrum

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen går naturstien inn til Gutulisetra - for å delta i markeringen av 50 års jubileum.

5. Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak

Besøksstrategi

Det er prioritert sammenstilling av kunnskapsgrunnlaget. Sårbarhetsanalysen for dyreliv og vegetasjon er slutført, arbeidet har vært utført som en pilot for dette arbeidet i regi av NINA. Det er gjennomført dialogmøter med direkte berørte grupperinger som eksempelvis, overnattingsbedrifter, destinasjonsselskap, aktivitetsbedrifter, båtforeninger, lokale beboere, hytteforeninger og grunneierinteresser etc.

Ferdselstelling

Det skulle i utgangspunktet vært utført ferdselstillinger i 2018. Men fordi ferdselstillerne først kom i midten av juli, så ble kun 2 satt opp. Det er ikke kommet noen resultater fra disse foreløpig.

Åpen seter - Gutulia nasjonalpark

Ordningen med åpen seter er videreført for 2018. Dette innebærer at det har vært eget vertskap på Gutuliasetra i perioden 28. juni til 15. august, tiltaket er finansiert ved bidrag fra tiltaksmidlene som nasjonalparkstyret disponerer og vaffelsalg. May Britt Trydal har vært engasjert som vertskap på setra, den er i utgangspunktet åpen for besøkende hver dag om sommeren.

Statens naturoppsyn v/ Tom Johansen har i samarbeid med Engerdal fjellstyre foretatt slått av setervollen, og restaurering av skigard. Det vil være behov for at dette gjennomføres med jevne mellomrom.

Gjennomførte tiltak og oppsyn innenfor verneområdene

Det er utarbeidet en egen årsrapport fra SNO for 2018 som tar for seg aktiviteten i forhold til naturoppsyn i området. Tilsynsarbeidet har som tidligere særlig hatt fokus på uttak av ved, bålbrekking og leirproblematikk.

Foto: Kjartan Traa

Informasjonstiltak

Det har vært hovedfokus på tilrettelegging i Gutulia i forbindelse med 50-årsjubileet. Det er utarbeidet en ny natur- og opplevelsessti inne i nasjonalparken på 1,5 km. Stien tar utgangspunkt i Gutulisetra og omhandler natur, kulturlandskap og dyreliv i området. Den er utarbeidet i samarbeid med Taiga Natur & Foto v/Karin Ericsson og utforming har nå blitt en del av Miljødirektoratets nye maler for natursti i verneområder. Det har blitt ny tilrettelegging og informasjon på innfallsporten ved Gutulisjøen, i henhold til den nye merkevaren. Her er det satt opp nye benker og bålplasser, nytt portalskilt og nye anvisningsskilt til parkering og telting, samt en skigard-port, som viser vei til den merkede turstien. Det ble også gjennomført en ombygging og tilrettelegging av stallen ved innfallsporten. Her er det nå innredet med som et oppholdsrom, og det er ny og variert informasjon om verneområdet inne i bygget. Det ble også montert belysning med nytt solcelleanlegg.

Det legges ut saker på facebook siden for Femundsmarka og Gutulia, sånn ca. én gang pr. måned. På denne måten forsøker vi å henvende oss mer direkte til brukerne i området. Nasjonalparkstyrets hjemmesider blir i hovedsak benyttet til forvaltningsrelatert informasjon for å bidra til åpenhet om forvaltningen. I tillegg var det et samarbeid med nasjonalparksenteret på Doktortjønna om temakveld angående fredning av de åpne buene i marka og om besøksstrategien. Det kom nesten 200 personer til dette arrangementet.

Klopplegging

Klopplegging av stien mellom Ljøsnåvollen og Muggsjølia er ferdigstilt.

Det er lagt klopper på Valdalsfjellet langs stien inn fra Valdalsfjellet mot Svukuriset. Prosjektet er gjennomført i samarbeid med Engerdal fjellstyre, og er nå slutført.

Båten Fæmund II legger til kai ved Røosen.

Tilrettelegging i Synnervika

I samarbeid med Statskog er det tilrettelagt for ulike brukergrupper i Synnervika. Det er etablert en gruset sti ned til leirplass ved sjøen, dette området ligger mellom naustrekkene, og har tidligere blitt oppfattet som et «privat» område. Det er bygd et nytt utedo i området og etablert teltplasser, der grunnen er drenert og gruset. Området kan ferdigstilles med bålplasser, benker og gapahuk i 2019, dersom økonomien tillater dette.

Forvaltningsplan for Gutulia nasjonalpark

Forvaltningsplanen med besøksstrategi for Gutulia nasjonalpark ble faglig godkjent av Miljødirektoratet sendt på høring til aktuelle interessenter før sommeren 2018. Alle høringsinnspillene er bearbeidet og vil bli innarbeidet i den endelige utgaven som da kan sendes til Miljødirektoratet for endelig godkjenning i 2019.

Andre prioriterte oppgaver

Det ble gjennomført en omfattende rydding av den jengrodde vollen rundt bua i Muggsjølia. Det innebærer at området nå framstår som mer åpent og lyst.

Det ble i samarbeid med Kistefos Skogtjenester v/ Geir Høitomt startet opp et arbeid med å kartlegge skogressursene i verneområdene, både for å kartlegge verdiene i den meste uberørte delen av marka, og for å få en vurdering av skogressursene i landskapsvernområdene med hensyn på mulighetene for et begrenset uttak av virke i dette området.

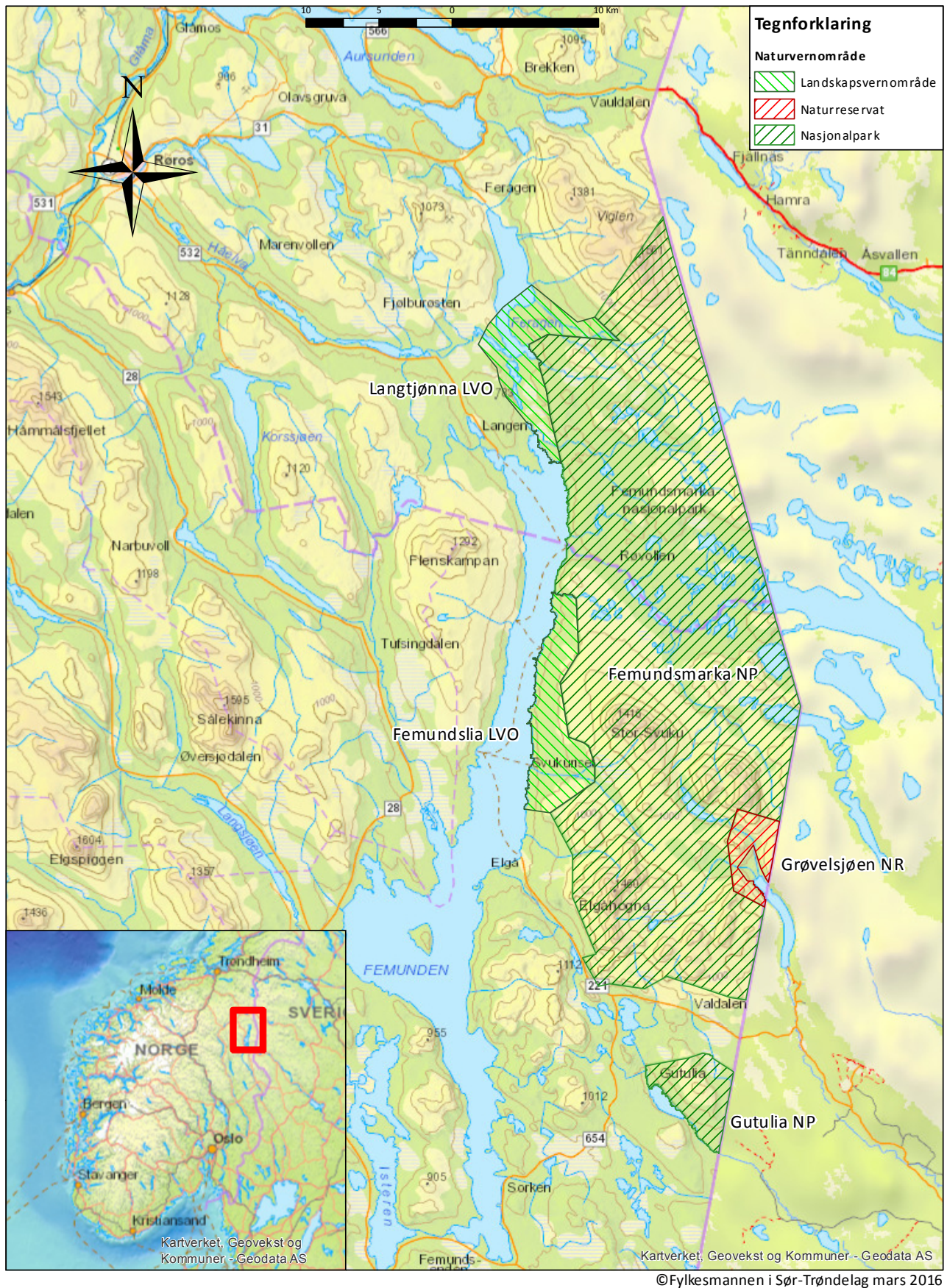
Gutulia nasjonalpark 50 år

I anledning av jubileumsmarkeringen av Gutulia nasjonalpark 50 år ble det avholdt en rekke arrangementer gjennom sommeren. Det var 9 ulike arrangementer på lørdager i perioden juni til august. Det hele ble avsluttet med en offisiell markering den 25. august der blant annet statsråden deltok sammen med innbudte gjester, og andre besøkende. Det var stor oppslutning om de ulike arrangementene og det er utarbeidet en egen rapport om 50-års markeringen.

6. Økonomisk oversikt over midler disponert av nasjonalparkstyret 2018

Post	Formål	Bevilget	Disponert	Balanse
1420.31	Tiltaksmidler	1105 000	1 101 184	+3815
1420.21	Drift styret	400 000	394 185	+ 5815
1420.21	Forvaltningsplan og besøksstrategi	250000	261 947	-11 947
1420.21	Gutulia 50 års -jubileum	250 000	250 000	0

Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker

Postadresse:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600, 7734 Steinkjer

Kontaktinformasjon:

fmtlpost@fylkesmannen.no
Telefon: 74 16 80 00
www.nasjonalparkstyre.no/femundsmarka